

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.44.245091>

УДК 349.6

В. В. Шеховцов, докт. юрид. наук, доцент
 Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
 Кафедра екологічного права
 вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна
 e-mail: shehovtsov2004@ukr.net
 ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-9101-7160>

Т. В. Єрмолаєва, канд. юрид. наук, доцент
 Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
 Кафедра екологічного права
 вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна
 e-mail: tana28@ukr.net
 ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4071-7490>

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ ЯК ОБ'ЄКТА ТВАРИННОГО СВІТУ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Статтю присвячено актуальним проблемам правового регулювання використання водних біоресурсів в контексті їх ідентифікації як частини тваринного світу, який є об'єктом еколого-правового регулювання, а також як об'єкта рибогосподарської діяльності. У статті аналізуються питання оптимального збалансування використання водних біоресурсів з метою, як підвищення соціально-економічного потенціалу, так і збереження біорізноманіття водних екосистем для забезпечення сталого розвитку України. Зокрема, у роботі відображені питання, пов'язані із перспективою імплементації ключових положень спільної рибогосподарської політики ЄС у національне законодавство. Крім того, аналізуються проблемні аспекти здійснення державного управління в галузі використання водних біоресурсів.

Ключові слова: водні біоресурси, рибне господарство, використання водних біоресурсів, тваринний світ, екологізація господарської діяльності.

Постановка проблеми. Глобалізаційний вимір сучасної цивілізації в контексті демографічного росту населення та зростання потреб людини у продовольчій і харчовій безпеці, зокрема за допомогою експлуатації природних багатств, обумовлює інтенсивне використання людиною водних біоресурсів, які здатні забезпечити широкий діапазон товарів та послуг, що мають економічне значення не лише для України, але й для інших країн, з якими наша держава має міцні політико-економічні зв'язки.

Водночас, тенденції до перманентного зростання антропогенного навантаження на водні об'єкти сприяють погіршенню їх екологічного стану, що суттєво впливає на показники кількісно-якісної характеристики запасів водних біоресурсів.

Така контрверсія між цілями підвищення економічного потенціалу держави й необхідністю створення сприятливого та безпечного навколишнього природного середовища, як важливого фактору забезпечення існування не тільки сучасного, але й майбутнього покоління, призводить до неминучості перегляду існуючої парадигми використання водних біоресурсів як складової частини тваринного світу в площині забезпечення сталого розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-правовим підґрунтям дослідження стали праці таких представників еколого-правової науки, як: В. І. Андрейцев, Г. В. Анісімова, А. П. Гетьман, Т. В. Єрмолаєва, Н. Р. Кобецька, А. К. Соколова, Є. П. Суєтнов, Ю. С. Шемшученко, В. В. Шеховцов та ін. Окремі питання, пов'язані із розмежуванням правового режиму водних біоресурсів як об'єкта аквакультури та

об'єкта тваринного світу, а також нагальність екологізації господарської діяльності, вже були започатковані у науковій публікації «Ecologization of the Origin of the Ownership Right on the Objects of Fauna in the Aquaculture Area» (2018) В.В. Шеховцовим у співавторстві з А.П. Гетьманом, проте межі такого дослідження були обмежені вивченням підстав виникнення права власності на ці об'єкти. Водночас, водні біоресурси є об'єктом права використання, що обумовлює доцільність коригування тематики наукового дослідження.

Саме тому, **мета статті** полягає у дослідженні правових аспектів використання водних біоресурсів крізь призму їх ідентифікації як об'єкта рибного господарства і об'єкта охорони навколишнього природного середовища, виявленні практичних проблем під час їх експлуатації, а також виробленні пропозицій щодо стратегічних напрямків вдосконалення законодавства про використання водних біоресурсів.

Виклад основного матеріалу. Водні біоресурси мають не лише високу економічну цінність через їх експлуатацію як джерело задоволення промислової та харчової галузей народного господарства України, але й виконують важливі екологічні функції у системі об'єктів навколишнього природного середовища. У чинному фауністичному законодавстві прямо не вказується на приналежність водних біоресурсів до компонентів тваринного світу, проте його системний науково-теоретичний аналіз, а також віднесення водних біоресурсів до живих сил природи і їх взаємозв'язок із навколишнім природним середовищем, дає достатні підстави резюмувати про те, що правовий режим тваринного світу поширюється на водні біоресурси як його невід'ємну складову. Водночас, хоча Закон України «Про тваринний світ» [1] не оперує терміном «водні біоресурси», проте ст. 25 згадує про «рибу та водних безхребетних» при визначенні рибальства, а у ст. 39 йдеться про «меліоративний вилов біоресурсів».

Вітчизняна система екологічного та іншого законодавства, яка встановлює правила та вимоги експлуатації водних біоресурсів, крім того, репрезентована такими нормативно-правовими актами, як: Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 р., Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» від 06.02.2003 р., Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 р., Закон України «Про аквакультуру» від 18.09.2012 р., Наказ Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 р. № 19 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства», Наказ Державного комітету рибного господарства України від 18.03.1999 р. № 33 «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України» та ціла низка інших нормативно-правових актів.

Водночас, правове регулювання використання водних біоресурсів як складової частини тваринного світу та об'єкту охорони навколишнього природного середовища слід розглядати в контексті державної економічної політики та державної аграрної політики в сфері здійснення рибного господарства, тобто методологія та стратегія розвитку рибного господарства потребує вивчення взаємозв'язку з основними програмно-цільовими документами щодо реалізації державної екологічної політики та державної аграрної політики в галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Деякі вектори розвитку рибогосподарської галузі народного господарства, передбачені у Загальнодержавній програмі розвитку рибного господарства України на період до 2010 року, яка прийнята ще у 2004 р. та у Державній цільовій економічній програмі розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки, проте зазначені стратегічні документи не здатні вирішити проблеми, що виникають у сфері збереження водних біоресурсів і до тепер, через перманенту зміну соціально-політичної та економічної ситуації в країні, в тому числі фінансово-економічної кризи, масштаби якої збільшуються негативними наслідками пандемії Covid-19. Формування інтегрованого підходу до питання використання водних біоресурсів на засадах сталого розвитку, який побудований на базі збалансованості економічного, природоохоронного і соціального інте-

ресів, пропонується у проекті Стратегії розвитку рибного господарства на період до 2023 р., серед пріоритетних завдань якої передбачено збільшення обсягів відтворення водних біоресурсів пропорційно обсягам їх вилучення, охорона водних біоресурсів та збереження середовища їх існування, дотримання принципів запобігання нанесенню шкоди довкіллю, а також умовам існування об'єктів тваринного світу під час виробництва. Принципово важливим положенням зазначеного проекту Стратегії слід визнати екологізацію галузі рибного господарства [2].

При цьому, екологізація матеріального виробництва в галузі аквакультури повинна здійснюватися шляхом науково обґрунтованого допустимого включення господарської діяльності в природні процеси, а не навпаки – надання «дозволу» елементам навколишнього середовища бути присутніми при здійсненні господарської діяльності [3].

Чинне законодавство України визначає лише окремі механізми реалізації цього державного пріоритету. Наприклад, відповідно до Морської доктрини на період до 2035 року, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 р. № 1307 (у редакції від 18.12.2018 р.) [4], важливим напрямом розвитку рибного господарства визнається удосконалення економічного механізму стимулювання раціонального використання водних біоресурсів моря, здійснення природоохоронних заходів, застосування екологічно чистих технологій у рибогосподарській діяльності, а також науково обґрунтоване визначення обсягів вилову водних біоресурсів моря, які гарантуватимуть їх відновлення у природних умовах. Морська природоохоронна стратегія України, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 р. [5], також збалансоване використання і відтворення водних біоресурсів та відтворення популяції особливо цінних промислових видів риб проголошує однією із стратегічних цілей.

Реалізація вектору на екологізацію господарської діяльності відбувається, крім того, в рамках визначення потенційної небезпеки від її провадження для екологічного стану водних біоресурсів. З цією метою Постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 р. затверджені критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері здійснення рибного господарства Державним агентством рибного господарства [6], в якій, серед іншого, зазначені ризики від господарської діяльності для навколишнього природного середовища. Наприклад, недотримання вимог законодавства у сфері рибного господарства під час здійснення господарської діяльності та використання рибогосподарського водного об'єкта з порушенням вимог до збереження водних біоресурсів неминуче призводить до зменшення біорізноманіття або зникнення популяції водних біоресурсів у рибогосподарському водному об'єкті. Тому, чинне законодавство передбачає, що така діяльність може бути обмежена або взагалі припинена.

Збалансування екологічної та економічної складової під час експлуатації водних біоресурсів доцільно проаналізувати, серед іншого, в площині забезпечення права загального використання водних біоресурсів крізь призму правового регулювання аквакультури та передання водних об'єктів в оренду. Найпоширенішим видом реалізації права загального використання водних біоресурсів є здійснення любительського та спортивного рибальства, регламентація яких стає одним із важливих чинників ведення раціонального рибного господарства. Однак, особливість цього різновиду полягає у «подвійному» врегулюванні відносин використання водних біоресурсів в екологічному законодавстві, тобто, з одного боку, право загального використання водних біоресурсів належить до правовідносин, які складаються у сфері використання тваринного світу (ст. 16 Закону України «Про тваринний світ»), а з іншого, здійснення любительського і спортивного рибальства розглядається в площині реалізації права загального водокористування (ст. 47 Водного кодексу).

Проблема, яка повсякчас виникає при реалізації права загального використання водних біоресурсів пов'язана із правовим режимом водних об'єктів, що є природним середовищем існування риби та інших водних біоресурсів.

До цього часу, здійснення аквакультури здійснювалося на підставі надання у користування рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми на умовах оренди землі (земель водного фонду). Проте, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі з земельними ділянками» від 04.11.2020 р. [7] передбачається запровадження інтегрованого договору передачі в оренду водних об'єктів у комплексі із земельними ділянками.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 14 Закону України «Про аквакультуру» [8], рибогосподарська технологічна водойма для цілей аквакультури надається юридичній чи фізичній особі органом, який здійснює розпорядження земельною ділянкою під водою (водним простором) відповідно до Земельного кодексу України за договором оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом. Аналогічна норма знайшла відображення у Водному кодексі України (ст. 51).

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.21 р. № 572 затверджений Типовий договір оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом [9], серед ключових умов якого передбачено використання водного об'єкта без створення перешкод у здійсненні права загального водокористування (крім випадків, визначених законом), що є безумовно позитивною тенденцією. Адже, як нами уже акцентувалося у попередніх дослідженнях, для виникнення права власності на всі види риб і водних безхребетних у водному об'єкті, наданому для аквакультури, суб'єкт господарювання повинен документально підтвердити придбання всієї риби, що міститься у воді або продемонструвати документи про здійснення спеціального природокористування – промислового рибальства [3].

Водночас, аналіз змісту такого Типового договору дозволяє звернути увагу, що його недоліком є відсутність зобов'язального припису щодо раціонального використання водних біоресурсів, натомість йдеться лише про обов'язок орендаря здійснювати заходи з охорони та поліпшення екологічного стану водного об'єкта, але жодних правил щодо охорони та екологічнобезпечного використання водних біоресурсів, які можуть перебувати в орендованому водному об'єкті.

Не менш важливе питання, яке виникає в контексті нашого дослідження, пов'язане із здійсненням організаційно-розпорядчих, контрольних та інших функцій управління. Сьогодні державне управління у сфері охорони, використання та відтворення водних біоресурсів здійснюється під егідою двох профільних міністерств – Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, а також Міністерства аграрної політики та продовольства України. До структури останнього входить Державне агентство меліорації та рибного господарства України, яке відповідно до завдань, визначених у Положенні про нього: 1) здійснює контроль за: а) дотриманням правил рибальства, б) дотриманням лімітів і нормативів використання водних біоресурсів, в) дотриманням правил використання об'єктів тваринного світу в частині водних біоресурсів; 2) здійснює ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм та річок; 3) встановлює в установленому порядку заборону вилову водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) та забезпечує контроль за дотриманням заборони, а також здійснює інші повноваження у сфері реалізації рибогосподарської політики та охорони й використання водних біоресурсів.

Контрольні функції покладені і на Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Так, Міндовкілля здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення водних біоресурсів. Дозвільні функції Міндовкілля передбачають видачу, анулювання та здійснення переоформлення документів на спеціальне використання об'єктів тваринного світу, занесених до Червоної книги України, в тому числі і водних біоресурсів.

Досліджуючи управління у сфері природокористування та охорони довкілля крізь призму принципу верховенства права, А. П. Гетьман доречно акцентує на тому, що необхідною передумовою системи органів виконавчої влади в сфері екології має стати

усунення дублювання між різними органами державної виконавчої влади у процесі здійснення управлінських функцій у сфері природокористування та охорони довкілля, ліквідація існуючої до цього часу негативної вади їх функціонування – поєднання контрольних функцій з іншими, в першу чергу господарсько-організаційними функціями [10, с. 252-253].

Слід звернути увагу, що перші кроки у напрямку розмежування повноважень між двома профільними міністерствами, а також координація їх діяльності й делегування окремих повноважень щодо раціонального використання водних біоресурсів Міндовкілля, як центрального органу виконавчої влади, який відповідальний за реалізацію державної екологічної політики, вже виконані. Для прикладу, до 2020 р. Режим рибальства у басейні Азовського моря з усіма затоками, гирлами та лиманами затверджувався наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України і підлягав погодженню із Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів. У 2020 р. такий Режим вже був затверджений наказом Міндовкілля та погоджений Держрибагенством, а в 2021 р. погоджений ще й Міністром аграрної політики та продовольства України.

Резюмуючи проміжні результати дослідження зауважимо, що діяльність органів управління у сфері охорони, використання та відтворення водних біоресурсів повинна бути оптимізована і чітко узгоджена в частині визначення контрольних, розпорядчих, організаційних та дозвільних повноважень. В цьому аспекті вбачається за необхідне скоординувати зусилля і ресурси та ініціювати розробку й прийняття спільного плану дій Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів і Міністерства аграрної політики та продовольства щодо раціонального використання водних біоресурсів, їх збереження, дотримання вимог законодавства під час їх експлуатації, в якому передбачити комплекс правових, організаційних, фінансових та ін. заходів. Варто зазначити, що в Україні вже є досвід інтегрованого управління водними біоресурсами. Наприклад, за сприянням WWF було ініційовано спільне управління популяціями осетрових між Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів та Державним агентством меліорації та рибного господарства України (*оновлені назви органів*) та прийнято Наказ «Про затвердження Плану дій щодо збереження осетрових риб (родина Acipenseridae) в Україні на 2021-2030 роки» [11].

Координація діяльності державних органів, уповноважених на управління водними біоресурсами, передбачена, серед іншого, і в аспекті збалансування здійснення промислового рибальства з вимогами раціонального використання водних біоресурсів. Так, Держрибагенство з метою збереження водних біоресурсів та забезпечення їх раціонального використання, попередження негативного впливу промислу на умови навколишнього природного середовища у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) може встановлювати обмеження щодо промислового навантаження під час використання водних біоресурсів. Такі обмеження зазначаються відповідно до законодавства у правилах рибальства та режимах промислу, що затверджуються наказом Міндовкілля та розроблені для кожного рибогосподарського водного об'єкта (його частини).

В контексті орієнтації України на європейський вектор розвитку, варто звернути увагу на принципові засади спільної рибогосподарської політики, цілями якої є застосування комплексного підходу до питання управління водними біоресурсами. Європейський Союз на сьогоднішній день прагне проводити дієву політику, що охоплює рибальство, аквакультуру, охорону навколишнього середовища та морський промисел. У сферу впливу спільної рибогосподарської політики входить збереження морських біологічних ресурсів і управління процесом визначення таких видів у рибальстві [12, с. 16]. Правовий фундамент для регулювання Спільної рибогосподарської політики закладений у Регламенті № 1380/2013 про Спільну рибогосподарську політику і внесення змін до Регламентів Ради (ЄС) № 1954/2003, (ЄС) № 1224/2009 і скасування Регламенту Ради (ЄС) № 2371/2002 і (ЄС) № 639/2004 та Рішення Ради 2004/585/ЄС, який декларує впровадження в управління рибальством екосистемного підходу та необхідність обмеження екологічних наслідків промислової діяльності. Спільна рибого-

сподарська політика повинна гарантувати, що рибальство і аквакультура є екологічно збалансованими у довгостроковій перспективі і управляються таким чином, щоб це відповідало цілям досягнення економічної, соціальної і трудової користі [13].

Таким чином, в основу реформування вітчизняного законодавства, яке регулює правові відносини збереження, охорони, використання водних біоресурсів, а також управління ними має бути закладені фундаментальні принципи загальної рибпромислової політики ЄС, дотримання яких сприятиме досягненню мети запобігання незаконному, невідповідному та нерегульованому рибальству. При цьому, для досягнення мети стабільної експлуатації водних біоресурсів необхідно і доцільно встановити правила збереження та експлуатації таких ресурсів.

Висновки і пропозиції. Досягнення цілей сталого розвитку має, серед іншого, базуватися на науково-обґрунтованому використанні водних біоресурсів за засадах раціоналізації, тобто під час розробки та прийняття програмних документів, які визначають пріоритети розвитку галузі рибного господарства, невід'ємною їх частиною мають декларуватися також цілі збереження біорізноманіття водних екосистем під час визначення, зокрема, процедури реалізації права на використання водних біоресурсів.

Забезпечення заощадливого використання водних біоресурсів буде тоді ефективним, коли експлуатація таких ресурсів базуватиметься на засадах раціональності, орієнтації на сталий розвиток рибного господарства, який охоплює інтеграцію екологічних, економічних та соціальних чинників. З цією метою, на наше переконання, національне законодавство у досліджуваному питанні, необхідно реформувати з огляду на досвід ЄС у врегулюванні проблеми збереження водних біоресурсів та передбачити такі заходи, як: 1) обмеження або заборона промислового рибальства у біологічно чутливих районах, щодо яких є науково підтверджена інформація про складну екологічну ситуацію, яка загрожує збереженню водних біоресурсів. В рамках цього заходу необхідно активізувати діяльність із створення та оголошення особливо охоронюваних природних територій, які в перспективі належатимуть до ключових або сполучних елементів екомережі; 2) удосконалення економічного механізму стимулювання раціонального використання водних біоресурсів; 3) запровадження екологічно безпечних технологій у процес експлуатації водних біоресурсів; 4) удосконалення державного управління у сфері використання водних біоресурсів тощо.

Список використаної літератури:

1. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III. Голос України. 2002. 16 січ. (№ 9).
2. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2023 року». URL: https://darg.gov.ua/_proekt_rozporjadzhennja_0_0_0_8438_1.html
3. Getman A., Shekhovtsov V. Ecologization of the Ownership Right on the Objects of Fauna in the Aquaculture Area. *Yearbook of Ukrainian law*: Coll. of scientific papers / responsible for the issue O. V. Petryshyn. Kh.: law, 2019. № 11. P. 305-314.
4. Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 р. № 1307. Офіційний вісник України. 2009. № 94. Стор. 46. Ст. 3216.
5. Про схвалення Морської природоохоронної стратегії України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 р. № 1240-р. Урядовий кур'єр від 23.10.2021. № 204.
6. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері здійснення рибного господарства Державним агентством рибного господарства: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 р. № 897. Офіційний вісник України. 2018. № 88. Стор. 68. Ст. 2917.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі з земельними ділянками: Закон України від 04.11.2020 р. № 963-IX. Офіційний вісник України. 2020. № 98. Стор. 7. Ст. 3182.
8. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 р. № 5293-VI. Голос України від 17.10.2012. № 195.
9. Про затвердження Типового договору оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 р. № 572. Офіційний вісник України. 2021. № 46. Стор. 80. Ст. 2868.

10. Гетьман А. П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія. Харків: Оберіг, 2019. 336 с.
11. Про затвердження Плану дій щодо збереження осетрових риб (родина Acipenseridae) в Україні на 2021-2030 роки: Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: https://mepr.gov.ua/documents/3182.html?fbclid=IwAR0ICOUSfhHc-S18_8obYoe7FtOMvh3Usd3xgCZ75qoWE5eg2c3GkDx-Y40.
12. Формування та функціонування Спільної рибної політики Європейського Союзу та шляхи її реалізації в Україні: [монографія]. За ред. д. е. н., проф. Вдовенко Н. М. [Богач Л. В., Залізко В. Д., Кваша С. М., Михальчишина Л. Г., Маргасова В. Г., Гераймович В. Л., Герасимчук В. В., Гечбаія Б. Н., Дерій Ж. В., Деренько О. О., Коробова Н. М., Махиборода К. В., Ніконорова Г. С., Павленко М. М., Сіненко І. О., Шарило Ю. С., Шепелєв С. С. та ін.]. Видавничий дім «Кондор», 2018. 472 с.
13. Regulation (EU) No 1380/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the Common Fisheries Policy, amending Council Regulations (EC) No 1954/2003 and (EC) No 1224/2009 and repealing Council Regulations (EC) No 2371/2002 and (EC) No 639/2004 and Council Decision. Official Journal of the European Communities. L 354/22. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R1380>.

References

1. Law of Ukraine on Fauna No 2894-III. (2001, December 13). Holos Ukrainy, 9 [in Ukrainian].
2. Draft Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Strategy for the development of the fisheries sector of Ukraine until 2023. URL: https://darg.gov.ua/_proekt_rozporjadzhennja_0_0_0_8438_1.html [in Ukrainian].
3. Getman A., Shekhovtsov V. (2018). Ecologization of the Ownership Right on the Objects of Fauna in the Aquaculture Area. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 2, 9-16.
4. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Maritime Doctrine of Ukraine for the period up to 2035 No 1307. (2009, October 7). Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 94, 3216. [in Ukrainian].
5. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Marine Environmental Strategy of Ukraine No 1240-r. (2021, October 11). Uriadovyi kurier, 2021, 204. [in Ukrainian].
6. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the criteria for assessing the degree of risk from economic activity and determining the frequency of planned measures of state supervision (control) in the field of fisheries by the State Agency of Fisheries No 897. (2018, October 31). Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 88, 2917. [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine on Amendments to certain legislative acts of Ukraine of Ukraine concerning specification of the order of transfer in rent of water objects in a complex with the ground areas No 963-IX. (2020, November 4). Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 98, 3182. [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine on Aquaculture No 5293-VI. (2012, October 17). Holos Ukrainy, 2012, 195. [in Ukrainian].
9. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Standard land lease agreement in the complex with the water body located on it No 572. (2021, June 02). Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 46, 2868. [in Ukrainian].
10. Hetman A.P. (2019). Doctrine of environmental law and legislation of Ukraine. Kharkiv: Oberih [in Ukrainian].
11. Order of the Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine on approval of the Action Plan for the conservation of sturgeon (family Acipenseridae) in Ukraine for 2021-2030. URL: https://mepr.gov.ua/documents/3182.html?fbclid=IwAR0ICOUSfhHc-S18_8obYoe7FtOMvh3Usd3xgCZ75qoWE5eg2c3GkDx-Y40 [in Ukrainian].
12. Bohach L.V., Zalizko V.D., Kvasna S.M., Mykhalchyshyna L.H et al. (2018). Formation and functioning of the Common Fisheries Policy of the European Union and ways of its implementation in Ukraine. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
13. Regulation (EU) No 1380/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the Common Fisheries Policy, amending Council Regulations (EC) No 1954/2003 and (EC) No 1224/2009 and repealing Council Regulations (EC) No 2371/2002 and (EC) No 639/2004 and Council Decision. Official Journal of the European Communities. L 354/22. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R1380>.

Стаття надійшла 13.11.2021 р.

В. В. Шеховцов, докт. юрид. наук, доцент
Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого
Кафедра экологического права
ул. Пушкинская, 77, Харьков, 61024, Украина
e-mail: shehovtsov2004@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-9101-7160>

Т. В. Ермолаева, канд. юрид. наук, доцент
Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого
Кафедра экологического права
ул. Пушкинская, 77, Харьков, 61024, Украина
e-mail: tana28@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4071-7490>

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ БИОРЕСУРСОВ КАК ОБЪЕКТА ЖИВОТНОГО МИРА В УСЛОВИЯХ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

Резюме

Статья посвящена актуальным проблемам правового регулирования использования водных биоресурсов в контексте их идентификации как составляющей части животного мира, являющегося объектом эколого-правового регулирования, а также объекта рыбохозяйственной деятельности. В статье анализируются вопросы оптимального сбалансирования использования водных биоресурсов как с целью возрастания социально-экономического потенциала, так и сохранения биоразнообразия водных экосистем для обеспечения устойчивого развития Украины. В частности, в работе отображены вопросы, связанные с перспективой имплементации ключевых положений общей рыбохозяйственной политики ЕС в национальное законодательство. Кроме того, анализируются проблемные аспекты реализации государственного управления в сфере использования водных биоресурсов.

Ключевые слова: водные биоресурсы, рыбное хозяйство, использование водных биоресурсов, животный мир, экологизация хозяйственной деятельности.

V. V. Shekhovtsov, Doctor of Legal Sciences, Associate Professor
Yaroslav Mudryi National Law University
the Environmental Law Department
Pushkinska st., 77, Kharliv, 61024, Ukraine
e-mail: shehovtsov2004@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-9101-7160>

T. V. Yermolaieva, PhD in Law, Associate Professor
Yaroslav Mudryi National Law University
the Environmental Law Department
Pushkinska st., 77, Kharliv, 61024, Ukraine
e-mail: tana28@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4071-7490>

THEORETICAL AND PRACTICAL PROBLEMS OF AQUATIC BIORESOURCES USE AS AN OBJECT OF WILDLIFE IN THE CONDITIONS OF ENSURING OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE

Summary

Current trends for expansion of aquatic bioresources consumption by human, considering their importance for food security governance, maintenance of life and poverty alleviation inevitably lead to the urgency of balancing consumer interest with the ecological interest, which involve ensuring the rational use, proper protection and preservation condition of aquatic bioresources stock. Aquatic bioresources are an important economic resource, on the one hand, and on the other – an integrated component of wildlife as an object of environmental protection. It determines the regulation of the legal regime of aquatic bioresources use by norms of environmental, agriculture and business law. According to the Aquatic Animal Health Strategy 2021-2025, approved by the World Organization for Animal Health, demand for aquatic animal products has been increasing and is predicted to rise by at least 32% by 2030, just as the increase of production of such products is wield major influence on achievement of many UN Sustainable Development Goals. In view of this, the position that the concept of fisheries development in a civilized society should be focused not only on meeting the economic needs of the state, but also aimed at ensuring the rational use of aquatic bioresources, their effective reproduction, appealing to those ecological functions they perform in the natural ecosystem, is substantiated in the article. Achieving this goal is seen in the ecologization of economic activity, reinforcement guarantees of unimpeded access of citizens to aquatic bioresources and improving the management component in the studied area. Moreover, the paper reflects issues related to the prospects of implementing of key provisions of the EU Common Fisheries Policy in national environmental legislation.

Keywords: aquatic bioresources, fishing industry, use of aquatic bioresources, wildlife, ecologization on economic activity.